

DEMIAN LIENHARD

GOEBBELS'İN PROPAGANDA ORKESTRASI

Türkçeleştiren:
Ufuk Tonka

Delij

Demian Lienhard

1987 yılında Bern'de doğdu. Zürih, Köln ve Roma'da Klasik Arkeoloji, Latince ve İspanyol Edebiyatı okudu. İtalya, Arnavutluk ve Yunanistan'da çeşitli arkeolojik kazılarda çalıştı. Klasik Arkeoloji alanında Roma meydanlarının mimarisi üzerine doktora yaptıktan sonra Frankfurt Üniversitesinde çalıştı. 2019'da yayımlanan ilk romanı *Ich bin die, vor der mich meine Mutter gewarnt hat* [Annemin Beni Uyardığı Kız Benim] ile büyük beğeni topladı, Klaus Michael Kühne Ödülü Almanca En İyi Çıkış Yapan Roman dalında finale kaldı ve 2020'de de İsviçre Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Almanca (ve tabii İsviçre Almancası), İspanyolca, İngilizce, İtalyanca, Fransızca, Çince bilen ve Latince, Antik Yunanca ve Antik İbranice dillerinde de yetkin olan Lienhard hâlen Zürih'te serbest yazarlık yapıyor.

Ufuk Tonka

Almanya Tuttlingen'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Almanca Mütercim Tercümanlık Bölümünü bitirdi. Mezun olduktan sonra lojistik, pazarlama, tercümanlık sektörlerinde tecrübe edindi. Hâlen Almanca öğretmeni olarak çalışıyor ve Türkçeye çeviriler yapıyor.

GOEBBELS'İN PROPAGANDA ORKESTRASI

© 2024, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2023, Demian Lienhard c/o Literarische Agentur Gaeb & Eggers GmbH

İlk baskı 2023 yılında, *Mr. Goebbels Jazz Band* adı ile Frankfurter Verlagsanstalt tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Literarische Agentur Gaeb & Eggers ve AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Demian Lienhard
TÜRKÇELEŞTİREN: Ufuk Tonka
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DÜZELTİ: Ayşegül Utku Günaydın
KAPAK TASARIMI: Giordano Poloni
GRAFİK UYGULAMA: Aşlı Kurt

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 640 16 23

Birinci Baskı: Ekim 2024 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-92-3
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, yayıncının önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez, çoğaltılamaz.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

DEMIAN LIENHARD

GOEBBELS'IN
PROPAGANDA
ORKESTRASI

Deli

Tarihe karşı görevimiz, onu yeniden yazmaktır.

Oscar Wilde

BİRİNCİ BÖLÜM

*Her insan bir uçurumdur.
Başını döndürür kişinin, gidip içine bakarsa.*

Georg Büchner

Berlin, 1940

Reich'in üstünde, başkentin üstünde, Berlin'in üstünde bu sabah tam bir Alman güneşi parlıyordu: Tombul ve dolgundu, zirveye ulaşmak için dünyanın tepesinde taht kurmuştu, kükürt sarısı ihtişamıyla berrak gökyüzünü öyle bir kaplamıştı ki görüntüsü *dayanılmazdı*.

Mevsime göre hayli sıcak bir gündü. Ara sıra hafif bir esinti hissedilse de hava çoğunlukla rüzgârsızdı. Devasa gamalı haç bayrakları, büyüklüklerinden fazlasıyla memnun, direklerinde gevşek ve tembelce asılı duruyordu.

Leipzig ve Wilhelm Caddelerinin kesişimindeki Unter den Linden Bulvarı'nda, yani hükümet bölgesinde her şey alışlageldik düzeninde ilerliyordu. Havalı memurlar bir ofisten diğerine hızlı adımlarla ilerliyor, şık giyimli sekreterler bir caddeden diğerine süzülüyor, simsiyah cilalı resmî araçlar ve taksiler trafiğin akışına hızla karışıyordu.

Fakat bugün, şehir düzeninde ilk başta fark edilmeyen ancak sonra giderek keskinleşen, üç motorun ayrı ayrı çıkardığı bir patırtı da duyuluyordu. Bu gürültüden irkilip başını kaldıranlar, güneşin altında parıldayan bir uçağın düzenli rotalar çizdiğini görebilirdi; uçak burnunu Tempelhof Havalimanına dikmiş, görünmez bir rampa üzerinde yavaşça alçalıyor gibiydi.

Yerdeki insanların manzarası buyken küçük pencerelerden aşığı bakan yolcuların gözleri devasa şehir merkezini ve çevresini görüyordu. Wilhelm Caddesi boyunca Almanya Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı, yüksek bir kayalık üzerinde pusu kurmuş deniz kuşları gibi sıralanmıştı. Wilhelm Meydanı ve Mauer Caddesi'nde de gölgeler içinde kalmış Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanlığı görülüyordu. Uçaktaki yolculardan biri, binanın neredeyse okunamaz hâle gelmiş *P* ve *G* harflerini seçebildiğini düşündü. Elbette bu, yerdeki insanların gözünden kaçıyor; normalde Mauer Caddesi boyunca yürüyen biri burada devasa pencereleri, kapıları ve merdiven basamakları olan, insani ölçülerden yoksun, taştan yapıma ve kuşlarla korunan garip bir yapı görürdü. Evet ama, burada gün boyunca yapılan iş için tam olarak da *bu* uygun değil miydi?

Bu sabah bu Alman iradesi fabrikasının, toplumsal ruh hâli kontrol ve yönetim merkezinin üstünde muayyen bir öfke asılıydı. Bakanlık mekanizmasında bir terslik vardı; departmanların ve birimlerin birbirine geçen hassas mekanik dişlerinin dengeleri hafifçe bozulmuştu; koridorlardan alışılmadık sesler duyuluyor, gergin bir klarinet sesi merdivenlerden aşığı süzülüyor, bir oradan bir buradan gelen senkoplu melodiler bürolara sızıyor ve tekrar tekrar, bir saksafonun çılgın melodisi kapı aralıklarından ansızın duyuluyordu.

Gürültüye karşı hemen bir direniş oluştu. Bay Itzewerder, Bay Storchenburg ve Bay von Ungern-Sternberg görünmez bir emir almışçasına koridorlarda koşmaya başladı. Kapılardan uzanan sayısız kafaya bakılırsa hislerinde yalnız olmadıkları anlaşılıyordu. Aynı koridorda onlara bir düzine erkek ve kadın katıldı; kısa sürede kö-

tülügün kaynağını aramaya çıkan gürültülü bir kalabalık toplanmıştı.

Dolambaçlı koridorlardan geçildi, sayısız merdivenlerden inilip çıkıldı ve ara sıra yanlı ş koridorlara sapılmış olunsa da neşeli melodi nihayet onları binanın ıssız bir köşesine, gösteri salonunun çift kanatlı kapısının önüne götürdü. Artık şüphede yoktu: Bir el kalınlığındaki işlemeli ahşabın ardında, açıkça her telden müzik çalıyordu. Gerçi çoğu, dinleyiciler için –özellikle de Bay Storchenburg ve Ungern-Sternberg için; Bay Itzewerder hakkında çok emin değiliz– bu melodiler iğrençti; çünkü içlerinde... işte, Afrika'nın ormanları ya da evet, Filistin'in izleri falan vardı, ayrıca *ritim* rezildi. Yine de, şaşırtıcı şekilde tüm bunlar insanı ritme kapılmaya, ister istemez çenesini ileri geri hareket ettirmeye sürüklüyordu; müzik insanı âdeta dansa çağırıyordu. Belki biraz canlı, biraz hareketliydi ama... Ama tabii ki *yozd*.

Peki daha neyi bekliyorlardı? Hadi, salona dalın ve yapılması gerekeni yapın! Yoksa yapılmayacak mıydı? Memurlar bu saçmalığı bir an önce sonlandırmak istiyordu; öfkeleniyor, titreyip üşüyor, köpürüyorlardı. Ancak bu isteği bizzat yerine getirme konusunda da çekimsediler. Hepsinin dilinin ucunda olan ancak söyleyemediği o düşünce, kapıya çivilenmiş harflerle net şekilde yazılıydı: *Her türlü rahatsızlık verici hareket yasaktır!*

Aman! Bu ne anlama geliyordu, nasıl yorumlanmalı, ne yapılmalıydı? İçgüdüsel düzen arzusuna boyun eğip kapıyı kırmalı mıydılar? Ama aynı zamanda, kapıdaki bu kesin emre itaat etmek de gerekmez miydi? İkiem içinde kaldılar, öfkelenip durdular, bir yandan bir yana savrulduklar, küplere bindiler. Hayır, şu an bu durumda olmak

hiç de iyi değildi; baştan aşağı –daha yüce bir amaç adına– bir emre karşı gelinip gelinmeyeceği sorusuyla doluydular ve hiç kimse bu acı-nası varlıkların yerinde olmak istemezdi.

Tam o anda, kapının arkasındaki kalabalığın da aklına sanki telepati yoluyla aynı fikir yerleşti. Sıkışık sandalyelerle dolu odada hava inanılmaz derecede boğucuydu ancak alınlarındaki ter damlları yalnızca havasızlıktan veya havada asılı sigara dumanından değildi. Arada sırada bir öksürük sesi duyuluyor, birisi zaman zaman yakasındaki düğmeyi açarak biraz ferahlık arıyor ve pek çok kişinin bakışları parlayan ayakkabı uçlarına kayıyordu. Tüm bu gerginliğe rağmen herkes sakin kalmaya çalışıyor ve karşılarında çılginca çalan müzisyenlerin enstrümanlarından nasıl bu kadar kusursuz bir swing müziği çıktığını anlamayı umuyordu.

Gelin görün ki hâlâ beklemek gerekiyordu. Memur seyircilerin gerilimi sahneye hiç yansımamış gibiydi. Güneyli bir kayıtsızlık ve başkent özgüveniyle karışık, siyah fraklar içinde dört, beş, altı müzisyen iş başındaydı ve bitirmek gibi bir niyetleri de yoktu. Hatta tam tersine; yuvarlak gözlüklü saksafoncu, melodilerini trompet seslerinin arasına ustalıkla sıkıştırıyor, piyano ve davuldaki yağlı saçlı iki adam, akılda kalıcı melodilere kendi ritimlerini sinsice ekliyordu. Bu altılı grubun sergilediği şey musiki bir süre avıydı âdeta, bir dizi iniş çıkış ve keskin çılgınlarla dolu bir serüvendi. Uzun süre sonra, nihayetinde bir rahatlama hissi geldi ve bu his, şiddetli bir davul solosuyla taçlandırıldı. Şimdi çakıl taşlarının dökülmesi, gece vakti dönen boş vagonların gürültüsü, boş bir tabancanın dönüşü gibi sesler vardı. Sonunda her şey durdu, bitti ve ağırlaşan sessizlik odaya hâkim oldu.

Tamam. Peki bunun hakkında *şimdi* ne düşünölmeli ve özellikle

de nasıl *davranılmalydı*? Her şey oldukça profesyonel görünüyordu, sergilenen yetenek tartışılmazdı ama yine de bu, her birinin zihnindeki o acı veren soruyu engelleyemedi: Tüm bu çılgın gösteri *neyi* amaçlıyordu? Saat on buçuğa yaklaşıyordu, birçoğu sabah dokuzdan beri ağzına lokma koymamıştı, bu kötü havalandırılmış salonda tam bir saattir oturuyorlardı ve o zamandan beri aralıksız olarak bu deneysel müzik bombardımanına maruz kalıyorlardı. İnsan burada bir açıklama talep edemez miydi?

Evet, kesinlikle edebilirdi. Ancak bu azaptan henüz kurtuluş yoktu. Aslında Auslandsrundfunk'un* müdürü ve *propaganda ustası* Dr. Adolf Raskin'e sorulabilirdi bu (tabii bunu yapmak ciddi bir cesaret de gerektirirdi) fakat kendisi hâlâ yanındakiyle fısıldayarak konuşuyordu ve ne hakkında konuştuğu da belli olmuyordu. Saniyeler geçtikçe artan kargaşanın içinde, seyircilerin dikkati neredeyse minnettarca başka bir olaya yöneldi, hatta âdeta eyleme dökülerek gözleri önünde somutlaşmaya başladı. Bakanlıkta bir süredir İngiltere'ye yapılan propaganda konusunda oldukça etkili, kendini İrlandalı, Amerikalı, İngiliz (ya da her nereliyse) olarak tanıtan, ufak tefek, güçlü, belki biraz da kaba bir adam sahneye atıldı. Bu adam, neden bilinmez, kendini Wilhelm Froehlich olarak tanıttı ve seyircilere selam vermek üzere sahne önünde hizalanmış müzisyenlerin arasına sırtarak geçti. Odadaki her türlü parmak şıklatmayı ve öksürüğü hemen yakalayıp hassasiyetle hareket eden bu duyarlı sekstet arasında Froehlich, herhangi bir ritim duygusundan yoksun, hatta âdeta yabancı bir cisim gibi duruyordu. Şüphe yoktu, salonda

---

* *alm.* Yabancı Radyo Departmanı. İkinci Dünya Savaşı'nda diğer ülkelere onların dilinde propaganda yayını yapmak için kurulan departman. [E.N.]

herhangi bir estetik anlayışına sahip herhangi biri bu adamı oradan çıkarmak isterdi.

Ama elbette, *olay* buydu. Dr. Raskin, çok daha önce durumu karar vericilere açıklarken ayağa kalkmış, kalabalığa dönüp metalik sesiyle konuşmuştu (ki bu metalik ses ona belirgin bir rahatlık veriyordu). Alnındaki derin çizgiler ve taktığı şık gözlük sayesinde orta yaş izleri taşıyan ve özellikle yaşlı izleyiciler arasında sevgi uyandıran saksafoncu Lutz Templin, aslında oldukça faal biri olan fakat Ribbentrop'un* bakanlığıyla kurduğu belirsiz ilişkiler sebebiyle biraz kuşkuyla bakılan şarkıcı Karl Schwedler ve radyo sunucusu Wilhelm Froehlich, bu yılın başlarında akıllıca bir plan yapmıştı. Sonra da birkaç hafta içinde, Charlie's Political Cabaret** adını verdikleri programı yayına hazır hâle getirmişler ve bu müzikal kabareyle, satirik skeçler yaparak İngiltere'de büyük başarı kazanmışlardı. Raskin, bu başarılar takdir ediliyor olsa da, insanların bunlarla yetinmemesi gerektiğini, *daha büyük hedefler* konması gerektiğini, artık karışıklıkların ve ani değişimlerin bittiğini söylüyordu. Artık ev yapımı, hakiki bir orkestraya; yani İngilizleri *gece gündüz ince bir propaganda cazı* ile bombardımana tutacak kapasitede bir *müzikal gölge ordusuna* ihtiyaç vardı.

Birçok kişiden onay gelmişti, bazı şaşkın bakışlar olsa da genellikle iyimser bir hava hâkimdi. Fakat bir kısım şüpheciydi, bunu pek doğru bulmuyorlardı, görüş ayrılıklarına dair fısıldaşmalar etrafta dolaşıyordu. Sonunda birisi cesaretini toplayıp, Evet, tam olarak bu, diyerek kritik bir soruyu gündeme getirdi: Gerçekten mi, yani şimdi

* Joachim von Ribbentrop. Daha önce Londra'da büyükelçilik yapan, savaş boyunca da Reich'in dışişleri bakanlığını üstlenen Nazi partisi üyesi. Alman üst kademesinin ondan pek hazzetmediği belirtilir. [E.N.]

** *ing.* "Charlie'nin Siyasi Kabaresi." [E.N.]

ciddi ciddi İngiltere'ye caz müziği satmayı mı düşünüyoruz? Evet, Almanya'nın –ve tabii ki İngiltere'nin de!– Händel, Beethoven, Mozart gibi isimlerin eserlerini Manş Denizi'nin ötesine göndermenin daha faydalı olacağı düşünülmeli. Bu *müzikal üstünlük* karşısında Britanyalılardan direncinin kırılması kaçınılmazdır.

Tamam, bu oldukça gerçekçi bir yaklaşımdı ve karar vericiler arasında onaylayıcı bakışlarla karşılandı fakat Raskin, sağ eliyle bu düşünceleri âdeta bir kenara itip ret işareti yaptı. Söylenenler saçma, anlamsız, kabul edilemezdi. İngilizler belki bir tür hısımsayılabilirlerdi ama sanki sadece sokak kültürünü bilen, alkolik, kavgacı, şımarık ve güçsüz bir akraba gibilerdi. Bu yüzden Raskin, İngiltere'ye *klasik müzik* göndermenin domuzlara inci saçmak gibi olacağını, buna karşılık cazın âdeta onlar için yaratılmış olduğunu belirtti; düşüncelerle dolu alnındaki teri silerken ağzı neredeyse kulaklarına varıyordu. Bu noktayı belirttikten sonra, aldığı yoğun alkışların ardından cazın çalınış tarzı, ritmin kullanımı, ton kalitesi ve enstrüman kombinasyonları gibi konuları detaylandırarak, bunların Anglosakson ruhu üzerindeki etkilerini incelemeye koyuldu. Ne yazık ki bu karmaşık açıklamaları bugüne dek hâlâ çözemedik, bu yüzden burada doğru şekilde aktarmamız zor. Sadece şunu söyleyebiliriz: Lutz Templin, birisi ona müziğinin nasıl olması gerektiğini anlatmaya kalkıştığında her zaman yaptığı gibi gözlerini devirdi. Ama sonuçta dinleyiciler caz konusunda uzman sayılmazlardı (en azından resmî olarak) ve bu yüzden Templin'in sanatçı kibri yersizdi. Karar merci, memurlardı; onlar gerçekleri duymak istiyordu, meslektaşları Raskin de bu gerçekleri onlara sunuyordu. Şüpheli bakışlar kısa sürede yerini eleştirel bir ilgiye bıraktı, sonunda

durumun faydaları konuşulduğunda müdür tam da konunun üzerine bastı. Belki biraz sert ifadeler kullanılmıştı ama bu, anlatılanların daha iyi anlaşılmasını sağlıyordu: Bu bir savaştı, Britanya düşmandı ve eğer onları caz müzikle kendimize çekip tuzağa düşürebiliyorsak, şüphesiz en iyi silah *bu* müzik türüydü.

Burada bitirmek istemişti Raskin aslında, fakat sağ taraftan bir el yeniden havaya kalkınca, tekrar alevlenen itirazları âdeta bir sibirle, daha başlamadan söndürmeye karar verdi. İnatçı beyefendilere U-bot filosunun başarıları hakkında ne düşündüklerini sordu ve herkesin beğenisini toplayan cevaplar yağdıktan sonra (Muhteşem! Olağanüstü! Birinci sınıf!) asıl bombayı patlattı: Kesinlikle. Ama bu, İngiliz tarzında bir savaş değil. Ona göre bu savaş, biraz hilekârca da olsa *kazanmak* için yapılıyordu, bu bir güzellik yarışması değildi.

Bu sözler etkisini gösterdi. Salonun en arkasındaki kişi bile ikna olmuştu. Bu fırsatı değerlendirmek, işi sağlama almak gerekiyordu ve Raskin, daimi bir caz orkestrası kurabilmek için bakanlıktan destek istedi. Gerekli destek sağlandıktan sonra izleyiciler rahatladı ve öğle arasına dağılındı, bu esnada da Raskin görevi Templin'e verdi: Tam teşekküllü bir orkestra için davul, bas, piyano, gitar, birkaç saksafon, klarnet, trombon ve trompetler dâhil, toplamda on beş on altı kişilik bir ekip ve birkaç da yedek gerekliydi.

Anlaşıldı, dedi Templin gözlüğünü düzeltirken. Raskin, memnun bir ifadeyle, zaten başka yanıt beklemediğini söyledi ve sonra, biraz kenarda duran Froehlich'e işaret ederek, yeni (ve kesinlikle doğru) bir fikir dile getirdi: Şimdi bir de, bu konuyu *son derece tarafsızca yazacak bir yazar* bulunmalıydı, çünkü kaydedilmeyen hiçbir şey gerçekleşmiş sayılmazdı.

Froehlich bu yazarın kim olacağını merak edip sorunca Raskin'in planının tam içine düştü.

Raskin bunun mükemmel bir soru olduğunu belirtti ve uygun yazarı seçme görevini Froehlich'e verdiğini söyledi. İstemsizce somurtan Froehlich itiraz etmeye yeltendiğinde ise Raskin onu hemen susturdu. Sonuçta bu roman *onun* hakkında olacaktı, herkes böyle bir fırsat için can atardı, değil mi?

Froehlich, heyecanını belli sınırlar içinde tutabildi –böyle bir duygu hissettiğinde bunu gizlemekte oldukça ustaydı– ve hemen, bu romanda neden *kendisinin* yer alması gerektiğini sordu.

Raskin etrafındaki herkesin aptal olduğunu düşünürcesine gözlemini devirdi; bakanlık sanki bir deli hastanesine dönmüştü!

Çünkü şarkı sözlerini o yazacaktı. *Güfteleri*. Herkes seni tanıyacak!

İyi ama hani çok gizli olacaktı?

Olsun, halk değilse de *bakanlık* bilecek, dedi Raskin.

Froehlich düşünceli düşünceli dudaklarını büzdü, gözlerini kıstı. Alnı kırıştı. Pekâlâ. Acaba... örneğin Thomas Mann gibi bir yazarı düşünür müydü Raskin?

Raskin, Froehlich'in bu önerisine şaşkınlıkla baktı ve bir saniye sonra kahkahalarla güldü. Yüksek sesle güldü, kıpkırmızı oldu ve nefes nefese kaldı.

Çok komiksiniz Froehlich, şu İngiliz mizahınızı çok seviyorum, dedi ve ardından, İngilizlerden nefret etsem de, diye ekledi.

Peki Bronnen hakkında ne düşünürdünüz?

Aşırı Yahudi.

Benn?

Zor.

Jünger?

Oberrhein’de görevde o.

Getirilebilir mi?

Pek mümkün değil.

Peki. Froehlich’in çağdaş edebiyat bilgisi bununla sınırlıydı. Omuz silkerek sustu.

Raskin sorun etmemesi gerektiğini, ona bu konuda yardımcı olacaklarını söyledi. Sonra Templin’e döndü ve şu anda önemli olanın, orkestranın kurulması için işlemlere hızla başlamak olduğunu belirtti.

Berlin, 1940

Bakanlıkta herkes bu cüretkâr adım için birbirini tebrik ederken Lutz Templin, orkestrası için doğru insanları bulmak üzere hemen harekete geçti. Bu iş için biçilmiş kaftan olduğu şüphesizdi, eğlence müziği konusunda kimse Düsseldorflu Templin’le boy ölçüşemezdi; herkesi tanıyordu, her çeşit insanla içli dışlıydı ve gerektiğinde her türlü bağlantıyı kurabilirdi. Ancak Templin’in asıl özelliği, sabırsızlığıydı. Adam tam anlamıyla bir çalışkanlık ve gayret abidesiydi; yuvarlak gözlüğünün ardındaki canlı gözlerine kim baksa bunu hemen anlardı. Gözbebekleri akvaryumda hızla yüzen minik balıklar gibi sürekli hareket hâlindeydi, aklına bir fikir estiğinde gözlerinde ateşli bir parıltı belirirdi. Templin, yaptığı her işte bir tür *huzursuz fazlalık* sergilerdi: Ayağa kalkmaz, fırlardı; yürümez, koşardı; içkisini içmez,

DEMIAN LIENHARD

GOEBBELS'İN

PROPAGANDA ORKESTRASI

Edebiyat propaganda değildir, dedi Mahler.

Ne? Seni yanlış duydum herhâlde? dedi Froehlich. Edebiyat, propagandanın ta kendisidir. Kurmacanın içine bir parça gerçeklik eklenir, sonra da kolay anlaşılacak ve inandırıcı olacak bir hikâye ortaya çıkana değin metin bükülür, eğilir. Benim her gün mikrofona söylediklerim, sen ve yazar arkadaşlarının yazdıkları kadar edebiyattır. Biri propagandayken diğerinin edebiyat olarak adlandırılması yalnızca kelime oyunu.

Berlin, 1940. Savaşın ilk yılları. Almanya'nın, Yıldırım Harekâtı kadar etkili, yıldırım gibi bir silahı var: kara propaganda. Fakat, dünyanın dört bir bölgesine yayınlar yapan radyoların, dağıtılan bildirilerin ve hatta nice casusların yanında, kendilerince caz müziği icra eden bir de orkestra var: *Charlie and His Orchestra*, yani Goebbels'in Propaganda Orkestrası.

Bu kitap, üç beş plakta gizli kalmış bu gizemli orkestranın ve onun şeytani mucidinin romanıdır. Ve hayır, o kişi Goebbels değil.

İkinci Dünya Savaşı'nın en ilginç figürlerinden William Joyce'un, namıdiğer Lord Haw-Haw'ın hayatını odağına alarak, büyük savaşa dair yepyeni bir hikâye anlatmayı başaran *Goebbels'in Propaganda Orkestrası*, kurmaca ile gerçekliği iç içe geçtiği olay örgüsüyle aynı zamanda kusursuz bir üstkurmaca örneği.

"İnsan, derisini satmak zorunda kalırsa onu ilk gelene değil, en iyi teklif verene satmalıdır."

Delidolu

delidolu.com.tr
f X @ delidolukitap
Delidolu Yayınları

